

รายการอ้างอิง

- จำคม พรประสิทธิ์. การศึกษาผลงานเพลงเดี่ยวจะเข้ของคุณครูละเมียด จิตตะเสวี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ดุริยางคศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2539).
อัครสำเนา.
- จันทร์เพ็ญ มนต์ทรงธรรม. เพลงเดี่ยวพญาโศกทางจะเข้. ในโครงการวิทยานิพนธ์ (ดุริยางคศาสตร์) กรุงเทพฯ: ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2536).
- เจ้าวี การวิชา. ประวัติชีวิตของครูสอน วงฆ้อง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดุริยางคศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542). อัครสำเนา
- ณรงค์ ปิฎกรัษต์. สารานุกรมเพลงไทย. กรุงเทพฯ: Dr. Sax. (2532).
- ณัฐชา ไชยศักดิ์. อาศรมศึกษา: อาจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ ไทย. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2541).
- นิกร จันทรสร. ศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในทางฆ้องวงใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (2540). อัครสำเนา
- . ประวัติครูสอน วงฆ้อง. ในหนังสือที่ระลึกงานไหว้ครูดนตรีและนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2540).
- บุญช่วย โสวัตร. ลักษณะพิเศษของเพลงเดี่ยว. ใน สุจิตกรมกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากรและสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย. (2531).
- บุญสืบ บุญเกิด. ศึกษาชีวประวัติและวิเคราะห์ผลงานเพลงของสำราญ เกิดผล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (2538). อัครสำเนา.
- ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นาฏขางามเสงี่ยม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ คณะศิลปกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2547.
- ประคอง ชลาบุภาพ. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์. (2538).
- ปัญญา รุ่งเรือง. ระบบเสียงดนตรีสยาม. กรุงเทพฯ: ดนตรีไทยศูนย์วัฒนธรรม สหวิทยาลัย – รัตนโกสินทร์. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. (2533).
- พิชิต ชัยเสรี. สายเสนาะ. หนังสือที่ระลึกฉลองอายุ80ปี เจริญใจ สุนทรวาทิน. กรุงเทพฯ: ธนาการกลีกรไทย. (2538).

- , เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นาฏยา งามเสงี่ยม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2547.
- พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจัษ์. กรุงเทพฯ : รัศมีศิลป์, 2529.
- . ความสำคัญของเพลงเดี่ยวในวงดนตรีไทย. ใน สنجิบัตรมทกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และ สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย.
(2531).
- พูนพิศ อมาตยกุลและคณะ. นามานุกรมศิลปเพลงไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ:รัศมีศิลป์.
(2529).
- มนตรี ตราโมท. ดนตรีไทย. ใน หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์. (2538).
- ม.ค.ปกิณกพันธ์. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท. (มปท).
(มปป).
- . การบรรเลงเดี่ยว. ใน สنجิบัตรงานมทกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล. กรุงเทพฯ:
สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2537).
- มนตรี ตราโมท และ วิเชียร กุลดัตต์. ฟังและเข้าใจเพลงไทย. กรุงเทพฯ: ไทยเกษม. (2523).
- มานพ วิสุทธิแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. ใน หนังสือที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์. (2533).
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์. (2546).
- รุ่งทิภา กิจมี. จะเข้: การสร้างและการบรรเลง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (2540). อัดสำเนา.
- . เทคนิคและวิธีการบรรเลงจะเข้ในทางเดี่ยว. (มปท). (2540).
- วิโรจน์ สุภาถุน. จะเข้. ใน ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพครูนิภา อภัยวงศ์. กรุงเทพฯ:
ศิลปสนองการพิมพ์. (มปป).
- ศักรินทร์ สุนฺดู. ผู้ที่เชี่ยวชาญจะเข้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ใน ที่ระลึกการแสดงดนตรีไทย
มัธยมศึกษา. ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ. (2533).
- ศัพท์สังคีต. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร. (2507).
- สมบูรณ์ บุญวงศ์, เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นาฏยา งามเสงี่ยม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์
กรมศิลปากร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2547.
- สุรภี จันสุวรรณ. ทศบารมี. ใน โครงการวิทยานิพนธ์ (ศรียางค์ศาสตร์). กรุงเทพฯ:
ภาควิชาศรียางค์ศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มปป).

ภาคผนวก

เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ของ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผือก (ทางโอด)

1				2			
---ชลท	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ท	--- - ร	--- - ล	--- - ลขม	- ร - ช
			ท			ล	ช

3				4			
	- ร - ม	- ช - ม	- ร - -	- - - ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ท ช ล ท
---ชลท			--- - ช	ล ท ร -			

5				6			
ชลทชลท	ชลทชลท	ชลทชลท	ชลทชลล-	- - - ท	*****	**รู้**	*****ท
		 ท				

7				8			
-----	- ล - ท	-----	--- - ลร	-----	- ล - ท	-----	--- - ลร

9				10			
-----	--- - ลร	--- - ลร	--- - ลร	- - - ท	*****	**รู้**	*****
				- ท - -			

11				12			
ทลชลท	ร	ร	---	*****	*****	**รู้**	*****

13				14			
- - - ท	-----	- ล - ท	-----	- - - ลร	--- - ลร	--- - ลร	--- - ลร

15

16

- ล - ท	-----	-----	- ล - ซ	-----	รูคสาย	-----	-----

17

18

-----	รูคสาย	-----	-----	-----	-----	-----	-----

19

20

ร - - - -	รูคสาย	-----	-----	-----	-----	-----	-----

21

22

-----	- ร - ท	-----	-----	-----	ท ล ร ท	-----	-----

23

24

-----	- ร - ท	-----	-----	-----	ท ล ร ท	-----	-----

25

26

--- [~] ลรท	--- [~] ลรท	--- [~] ลรท	--- [~] ลรท	-----	-----	-----	- ท ล ซ

27

28

ซ - - -	รูคสาย	-----	-----	-----	-----	-----	-----

29

				---ซลท	---ลลล		
---ซลท	---ลลล	---ซลท	---ลลล				
						---ซลท	---ลลล

30

31

				---ซลท	---ลลล		
---ซลท	---ลลล	---ซลท	---ลลล				
						---ซลท	---ลลล

32

33

			---ลลล	---ซลท			
---ซลท	---ลลล	---ซลท					---ลลล
					---ลลล	---ซลท	

34

35

			---ลลล	---ซลท			
---ซลท	---ลลล	---ซลท					---ลลล
					---ลลล	---ซลท	

36

37

		---ซลท				---ซลท	
---ซลท	---ซลท			---ซลท	---ซลท		
			---ซลท				คตทคัรรมิ

38

39

				---ซลท	---ลลล		
---ซลท	---ลลล	---ซลท	---ลลล				
						---ซลท	---ลลล

40

41

				---ซลท	---ลลล		
---ซลท	---ลลล	---ซลท	---ลลล				
						---ซลท	---ลลล

42

43

	ซลท ลลล			ซลท---	---ลลล	ซลท---	---ลลล
ซลท ลลล			ซลท ลลล				
		ซลท ลลล		---ลลล	ซลท---	---ลลล	ซลท---

44

45

-- -ลลล	-- -ลลล	-- -ลลล	-- - มี่	*****	**ร้ว**	*****	-- - มี่
ซลท---	ซลท---	ซลท---	ซลทคี่มี่				

46

47

-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่	-- - มี่
- ม - -	- ม - -	- ม - -	- ม - -				
-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -	-- มี่ -

48

49

มี่	รูดสาย		➔	ม		รูดสาย		➔	มี่

50

51

----	-- - มี่	รื่ครี่มี่ซ่มี่ครี่	-- -รื่รื่รื่	รูดสาย	➔	-- - ม	รครมซมรคร	---- รรร

52

53

----	-- - มี่	รื่ครี่มี่ซ่มี่ครี่	-- -รื่รื่รื่	รูดสาย	➔	-- - ม	รครมซมรคร	---- รรร

54

55

คี่รื่มี่-รื่รื่	ครม-รรร	คี่รื่มี่- -รื่	ครม- -ร	ครม- -ร	ครม- -ร	ครม- -ครม	ครม- -ครม
		-- รื่ -	-- ร -	-- ร -	-- ร -	- ร - ร	- ร - ร

56

57

ครมรครม	รครมรครม	รครมรครม	ฟขลทคี่-ร	- - - ษ	- - - ถ	- ท - ถ	ทลช- - ค
			ร				

58

59

คี่มี-ร ค	- ท - ถ	ชลท-ลทค	ท ล ช ม		- - - มี		- - - ม
				ค ล ท ค	มี - -	ค ท ล ช	พ ม - -

60

61

	- - - ร		- - - ม	ชชชช - ษร	ชชชช - ษม	ชชชช - ษร	ชชชช - ษม
ค ล ช พ	ม ร - -	ค ค ี ท ล	ช ม - -				

62

63

คคคค ค-ร	ชชชช ช-ร	ลลลล ล-ร	ชชชช ช-ม	คคคค ค-ร	ชชชช ช-ร	ลลลล ล-ร	ชชชช ช-ร

64

65

ค ค ช ม	ล ค ช ม	ค ค ช ม	ล ค ช ม	ค ค ช ม	ล ค ช ม	ค ค ช ม	ล ค ช ม

66

67

ชชชช ช-ร	ชชชช ช-ม	ชชชช ช-ร	ชชชช ช-ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม

68

69

ค ม ช ม	ค ม ช ม	ค ม ช ม	ค ม ช ม	ค ม ล ช	ค ม ล ช	ค ม ล ช	ค ม ล ช

70

71

ค ม ช ค	ม ช ค ม	ช ค ม ช	ค ม ช ค	ม ช ค ม	ช ค ม ช	ค ม ช ค ม ช ค	ค ม ช ค ม ช ค

72

73

ค ท ร ี ค	ท ร ี ค ท	ม ื ค ท ม ื	ค ท ร ี ค ท ร ี ค	ท ร ี ค ท ร ี ค ท	ม ื ค ท ม ื ค ท	ม ื ค ท ม ื ค ท ร ี	ค ท ม ื ค ท - - ม ื
							- - ค ท ท ร ี ค

74

75

- - - ช ล ท	- ร ี - ม ื	- - - ช ื ร ี ม ื	- ร ี - ท	- - - ม ื	- ร ี - ล	ล ท ล ช - ม	- ร - ช

76

77

- - - ร	- - - ม	- - - ร ม	- ช - ล	ค ร ม ล - ช	ท ล ร ี ท	ช ื ม ื ร ี ท	- ล - ช
		ช ล ท - - -					
- ร - -							

78

79

- ช ื - -	ม ื ช ื - ม ื	ช ื ม ื ร ี -	- ท - -	- ร ี - ล	ท ร ี - ท	ร ี ท ล -	- ช - -
		- - - ท				- - - ช	

80

81

- - - ร	- - - ม		- - - ล	ล - - ร ี	ร ี - - ท		- - - ช
- ร - -	- ม - -	ค ร ม พ	ช ล - -	- ค ร ี -	- ค ท -	ค ร ี ค ื ท	ล ช - -

82

83

ช - - ร	ร - - ช	ช - - ร	ร - - ท	ท - - ร	ร - - ล	ล - - ร	ร - - ช
- ค ร -	- ค ช -	- ค ร -	- ค ท -	- ค ร -	- ค ล -	- ค ร -	- ค ช -

84

85

ช - - ร	ร - - ท	ท - - รี่	รี่ - - ล	ล - - ร	ร - - ล	ล - - ร	ร - - ช
- คร -	- คท -	- ครี่ -	- คล -	- คร -	- คล -	- คร -	- คช -

86

87

ร - - ร	ร - - ช		- - - รี่	รี่ - - ฌ	ฌ - - รี่		- - - ช
- คร -	- คช -	คชลท	คี่ รี่ - -	- คช -	- ครี่ -	ครี่ คี่ ท	ลช - -

88

89

ช - - ฌ	ฌ - - รี่		- - - ช	ช - - ฌ	ฌ - - รี่		- - - ช
- ค ฌ -	- ครี่ -	ครี่ คี่ ท	ลช - -	- ค ฌ -	- ครี่ -	ครี่ คี่ ท	ลช - -

90

91

-- -ชลท	- รี่ - มี่	--- ฌรี่ มี่	- ร - ท	- - - รี่	--- ล	--- ลชม	- ร - ช

92

เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ของผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผือก (ทำนองพัน)

1				2			
----	---ลลล	รึรึรึ-มึ รึ	ค้ท้ค้รึค้ทลช	ทลช-ร ช	ล ท ค้ รึ	มรด--ค	ร ม ฟ ช
						--ช-	
---	ล						
3				4			
พ ม ร ค	ร ม ฟ ช	พ ม ร ค	ร ม ฟ ช	พมรครมฟช	พมรครมฟช	พมรครมฟช	ค - - -
							ทครคทลช
5				6			
----	ร - - ล	ช ล ท ล	ช-ชชชช	ทลช--ช	ชลท รึ ล	ช ล ท ล	ช ร-ชชชช
			-ร--	ร			
	-ค ล-						
7				8			
----	ช - - ล	ช ล ท ล	ชลทลช-ช	ทลช--ช	ชลท รึ ล	ช ล ท ล	ช ร-ชชชช
			ร	ร			
	-ค ล-						
9				10			
ร ร ร ร ช	ร ร ร ร ท	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ช	ร ร ร ร ท	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ช
11				12			
ร ร ร ร ช	ร ร ร ร ท	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ช	ร ร ร ร ท	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ล	ร ร ร ร ช
13				14			
ร ร ร ร ช	ร ช ร ท	ร ร ร ร ท	ร ล ร ช	ร ร ร ร ท	ร ท ร ล	ร ร ร ร ล	ร ล ร ช

15

รรรรรช	รชรรท	รรรรรท	รลรช	รรรรรท	รทรล	รรรรรล	รลรช

16

17

ช--ช	ช--ล	ชลทล	ช-ชชช	ทลช--ช	ชลทรีล	ชลทล	ชร-ชชช
			-ร--	--ร-			
-คช-	-คล-						

18

19

ช--ช	ช--ล	ชลทล	ช--ช	ทลชลท	พมรีทล	ชลทล	ช--ช
-คช-	-คล-		-คช-				-คช-

20

21

ช--ช	ช--ท	ท--ล	ล--ช	ช--ท	ท--ล	ล--ล	ล--ช
-คช-	-คท-	-คล-	-คช-	-คท-	-คล-	-คล-	-คช-

22

23

ค---	---ท	ท--ล	ล--ช	ช--ท	ท--ล	ค---	---ช
-มฟช	ลท--	-คล-	-คช-	-คท-	-คล-	-รีคท	ลช--

24

25

---ลลล	ทลชฟ	ชฟมฟ	ชลชล	ทลชฟ	มฟชล	ทลชล	ชฟชช

26

27

ลลล-ชล	ทลชฟ	ชฟมฟ	ชลชล	ทลชร	มรีชล	ทลชล	ชฟ-ชชช

28

29

	ช - - - ล	ช ล ท ล	ช ร - ช ช ช	ท ล ช - ช	ช ล ท ร ี ล	ท ล ช ล	ช ร - ช ช ช
				ร			
	- ค ล -						

30

31

	ช - - - ล	ช ล ท ล	ช ร ช ช ช	ค - - ท	- ท - ล	- ท - ล	ค - - ช
	- ค ล -			- ม ฟ ช ล ท -	ท - ล -	ท - ล	- ร ี ค ี ท ล ช -

32

33

ช ค ช ช	ช ค ท ท	ท ค ร ี ร ี	ร ี ค ล ล	ล ค ท ท	ท ค ล ล	ล ค ล ล	ล ค ช ช

34

35

ค ค ช ช	ค ค ท ท	ค ค ร ี ร ี	ค ค ล ล	ค ค ท ท	ค ค ล ล	ค ค ล ล	ค ค ช ช

36

37

ค ค ช ค	ช ช ค ท	ค ค ท ค	ท ล ค ล	ค ค ท ค	ท ล ค ล	ค ค ล ค	ล ช ค ช

38

39

ค ค ร ี ค	ร ี ท ค ท	ค ค ท ค	ท ล ค ล	ค ค ล ค	ท ล ค ล	ค ค ล ค	ล ช ค ช

40

41

ค ค ร ี ค	ร ี ท ค ล	ค ค ท ค	ท ล ค ล	ค ค ล ค	ท ล ค ล	ค ค ล ค	ล ช ค ช

42

43

คคร์ค	ร้ทคล	คร์คท	คคคช	คคร์ค	ร้ทคล	คร์คท	คคคช

44

45

คคทค	ทลคช	คคทค	ทลคช	คคทค	ทลคช	คคทค	ทลคช

46

47

ชชชมฟ	ชลมฟ	ทลมฟ	ร้ค้ทล	ทลชร้	ม้ร้ชล	ทลชม	ร้ทลช

48

49

รคฟชลทฟ	ชลมฟ	ทลมฟ	ร้ค้ทล	ทลชร้	ม้ร้ชล	ทลชม	ร้ทลช

50

51

ช-ชม	ลชทล	ทลชม	ร้ทลช	ช--ม	รคฟช	----	---ร้
-ท--				-ทร-			
						คชลท	ค้ร้--

52

53

ร้	รูคสาย						
		รูคสาย	ถ้		รูคสาย		ร

54

55

		-จ้ม้ร้	ม้จ้ม้ร้	--ม้ร้	ม้ร้ม้ร้	ม้ร้ม้ร้	-ม้-ร้
ชจ้มร	มจ้มร	ช---					

56

57

ททรรี	ซซมม	รรมม	ซซรร	คชลท	คมชล	คทลท	ซฟมร

58

59

ททรรี	ททมม	ททมม	ททรรี	ท--ททท	-ทชล	ทชทล	ซฟมร
				-ท--			

60

61

ททรรี	ทรทมม	ททมม	ทมทร	ท--ททท	รทลช	ทชทล	ซฟมร
				-ท--			

62

63

ร---				-ชลท	คร์--	คทลชฟ	ม--ร
-ชลท	คร--	ชลชฟ	มร--	ช---			
							-ร--

64

65

รูคสาย					รูคสาย		ม

66

67

				ม	พืพื-ม	พืพื-ม	พืพื-ม	พืพื-ม

68

69

ร--ร	ร--ซ	ซ--ล	ล--ท	ท--ม	ม--ร		---ล
-คร-	-คซ-	-คล-	-คท-	-คม-	-คร-	คมรค	ทล--

70

71

ลทลค	ลทลล	ลทลค	ลทลล	ลทลค	ลทลร	ลทลค	ลทลล

72

73

ลทลค	ลทลล	ลทลค	ลทลล	ลทลค	ลทลร	ลทลค	ลทลล

74

75

ลทลค	ลทลร	ลลคร	ร้รล	ลลคช	ช้ชค	ลลคร	ร้รล

76

77

ครคร	คคค	ครคร	คคค	คชคช	คคค	ครคร	คคค

78

79

ครคช	ครล	คชค	ครล	ครค	ครล	คชค	ครล

80

81

ครคร	คคค	คชคช	คคค				---ม
				คม่รค	ทลชค	ทลชม	

82

83

	รูคสาย		ม		รูคสาย		ม

84

85

ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม ล	ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -
							- - - ม

86

87

ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม ล	ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -
							- - - ม

88

89

ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ล	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -
							- - - ม

90

91

ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ล	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -
							- - - ม

92

93

ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -	ม ม ม ร	ม ม ม ช	ม ม ม ร	ม ม ม -
			- - - ม				- - - ม

94

95

ช ค ร ม	ร ช ร ม	ร ค ร ม	ร ม ช ม	ร ี ท ร ี ล	ท ล ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม

96

97

ช ค ร ม	ร ช ร ม	ร ค ร ม	ร ม ช ม	ร ี ท ร ี ล	ท ล ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม

98

99

100

ร ค ร ม	ร ม ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม	ร ค ร ม	ร ม ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม

101

102

ช ค ร ม	ร ม ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม	ช ค ร ม	ร ม ช ม

103

104

ช ช ช ค	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ช ช ค	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ม

105

106

ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ม	ช ช ช ค	ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ค

107

108

ช ช ช ม	ช ช ช ร	ช ช ช ค	ช ช ช ม	ช ค ช ม	ช ร ช ค	ช ม ช ร	ช ค ช ม

109

110

ช ค ช ม	ช ร ช ค	ช ม ช ร	ช ร ช ม	ช ค ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม	ช ร ช ม

111

112

ช ค ช ม	ล ช ท ล	คํ ี ท ร ค	ม ร ี ช ม	ช ม ร ี ม	คํ ี ท ค	ล ท ช ล	ม ช ร ม

113

ช ร ช ม	ล ช ท ล	คํ ํ ร ํ คํ	ท ล ช ม	ม ํ ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร -
							ท

114

115

			ท ล ร ํ ท	ร ํ ท ล ท	ช ล ฟ ช	ม ฟ ร ม	
ร ล ร ท	ม ร ฟ ม	ช ฟ ล ช					ท ร ล ท

116

117

ร ล ร ท	ม ร ฟ ม	ช ฟ ล ช	ฟ ม ร ท	ช ล ท ร ม	ร ช - -		ช ํ

118

119

	ร ค ส ย				ม		ล

120

121

122

123

ร ร ช ํ ร	ช ํ ช ํ ร ช ํ	ร ร ช ํ ร	ช ํ ช ํ ร ช ํ	ร ร ช ํ ช ํ	ร ร ช ํ ช ํ	ร ร ช ํ ช ํ	ร ร ช ํ ช ํ

124

125

ม	ช ม ล ช	ท ล ช ล ท	ร ํ ล - ท	----	- - ร ํ ว	----	----
ช ท ร -							

126

127

ร้ร้ร้ล	ร้ร้ร้ท	ร้ร้ร้ล	ร้ร้ร้ท	คทร้ท	คทร้ท	คทร้ท	คทร้ท

129

130

คทคต	คชคม	ครคม	คชคม	คชคท	คตคช	คมคช	คตคช

131

132

คทคต	คชคม	ครคม	คชคม	คชคท	คตคช	คมคช	คตคช

133

134

-ม--	ชม-ช	--ลช	---ล	-ลทล	ชม-ช	--ลช	---ล
			-ล--				-ล--

135

136

ทลชร	ชรชล	ทลร้ล	ร้ลทค้	คม่ร้ค้	ร้ค้ทล	ทลชล	ทค้ร้ค้

137

138

คม่ร้ค้	ร้ค้ทล	ทลชล	ลชลช	ค	-ร้	ค	-ช
				ชลท	ค้ร	ร้คท	ลช

139

140

คทคต	คชคม	คชคม	ครคม	คชคท	คตคช	คมคช	คตคช

141

คทคต	คชคม	คชคม	ครคม	คชคท	คตคช	คมคช	คตคช

142

143

-ม--	ชม-ช	--ลช	---ล	-ลทล	ชม-ช	--ลช	---ล
			-ล--				-ล--

144

145

ทลชร	ชรชล	ทลรล	รลทค	คม่รค	รคทล	ทลชล	ทครค

146

147

คม่รค	รคทล	ทลชท	ลชลช	-ร-ม	-ช-ล	ทลชม	รทลช

148

149

ม	รชล		---ล	ล	ริ		ช
ชทร-							
		คม่รค	ทล--				

150

151

	ริ		ริ		ริ		ช

152

153

ล	ริ		ช				ริ

154

155

	→ ล	-ลทล	--- รั	--- คั	--- ท	--- ล	--- ช

156

157

	→ ล	-ลทล	--- รั	--- คั	--- ท	--- ล	--- ช

158

159

	ลคัช	ลคัช	ลคชั		ลรัช	ลรัช	

160

161

		→ ชั	→ ฟั	→ มั	→ รั	→ รั	
	ขลคัรัมีฟัชั						

162

163

คัรัมี	ชัมี - รั	--- คั	- ช - -	ช	--- ช	ลทหรัคัทลช	ร ช - รั
			ชชช - ร -				

164

ประวัติครุคนครไทย

ประวัติครูสอน วงฆ้อง

ผู้ประดิษฐ์ เพลงทยอยเดี่ยว ทางฆ้องวงใหญ่

ครูสอน วงฆ้อง เป็นบุตรของนายขัน และนางน่ม นามสกุลเดิมคือ ฉวีวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2445 ตรงกับวันอังคาร แรม 6 ค่ำ เดือน 3 ปีชลา ที่บ้านเลียบบ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บิดามารดาของครูสอน วงฆ้อง มีอาชีพทำนา ด้วยความที่บิดาชอบดนตรีจึงส่งลูกๆ ไปเรียนดนตรีกับครูทอง ฤทธิธม ซึ่งเป็นครูปี่พาทย์ อยู่ในละแวกนั้น ชีวิตวัยเยาว์

ครูสอน วงฆ้อง ได้เริ่มเรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนแห่งหนึ่งใกล้บ้านจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อสามารถอ่านออกเขียนได้แล้ว บิดามารดาก็ส่งตัวไปเรียนดนตรีกับครูทอง ฤทธิธม ในระหว่างนั้นเอง ครูสอนได้เรียนและเล่นดนตรีเป็นอาชีพตลอดมาจนมีชื่อเสียง เป็นนักดนตรีฝีมือดีที่สุดคนหนึ่งของประเทศ

การศึกษาดนตรีไทย

ด้วยบิดาและมารดาของครูสอน เป็นผู้ที่ชอบในดนตรี จึงได้ส่งลูกๆ ไปเรียนดนตรี โดยเริ่มศึกษาดนตรีไทยเมื่ออายุ 12 ปี(พ.ศ. 2547) นางน่มผู้มารดาเป็นผู้นำไปฝากเรียนดนตรีไทยไว้ที่บ้านครูทอง ฤทธิธม หัวหน้าวงดนตรีไทยละแวกบ้าน ซึ่งเป็นครุคนครที่มีชื่อเสียงโด่งดังของอำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาฆ้องวงใหญ่เป็นเครื่องมืองหลักและศึกษาเครื่องปี่พาทย์ชนิดอื่นจนสามารถเล่นได้ทุกชิ้นเป็นอย่างดี ด้วยครูสอนเป็นผู้ที่มีไหวพริบปฏิภาณและมีความอดทน ขยันหมั่นเพียรในการฝึกซ้อมเป็นอย่างมาก ต่อมาจึงได้เป็นนักดนตรีอาชีพประจำวงครูทอง ฤทธิธม

ปี พ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว(รัชกาลที่ 6)ทรงเสด็จประพาสทางชลมารคไปถวายผ้าพระกฐินตามวัดเจ้าเจ็ด อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางสำนักพระราชวังได้จัดวงดนตรีไทยไปบรรเลงในพิธีด้วย โดยมีหลวงเสนาศรียางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) เจ้ากรมพิณพาทย์หลวงเป็นผู้ควบคุมวงดนตรี ส่วนทางวัดเจ้าเจ็ดได้จัดวงดนตรีบรรเลงถวายเพื่อต้อนรับด้วยเช่นกัน โดยมีครูทอง ฤทธิธม เป็นผู้ควบคุมวง ครูสอนได้ร่วมบรรเลงดนตรีถวายด้วยในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและหลวงเสนาศรียางค์เห็นครูสอนนั่งตีฆ้องวงใหญ่ด้วยท่าทางที่ถูกต้อง บุคคลลักษณะของคนฆ้องที่ดีถูกต้อง ต่อมาจึงได้ให้มหาดเล็กนำหนังสือทางราชการถึงนายอำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอรับครูสอนเข้าไปอุปการะในวัง ครูสอนจึงได้เข้ามาอยู่ในสำนักดนตรีบ้านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดี(ป้อม มาลากุล) เสนาบดี กระทรวงวังในรัชกาลที่ 6 โดยขณะนั้นมีหลวงเสนาศรียางค์(แช่ม สุนทรวาทีน)เป็นครูสอนคนตรีประจำสำนักนี้

แต่เขารู้ การวิชา ผู้สัมภาษณ์ นายสำรวจ กุญชรธรรม ได้ความว่า" ครูสอน เป็นลูกศิษย์ของชวด ก็คือครูทอง กุญชรธรรม ครูสอนก็เริ่มหัดคนตรีจากที่นี่ไป อยู่มา รัชกาลที่ 6 ได้เสด็จมาช้พระที่วัดเสาดงทอง งานนี้มีปีพาทย์ 2 วงด้วยกัน วงหนึ่งก็ของชวดทอง แล้วอีกวงหนึ่งเป็นวงทางบ้านโพธิ์ ตอนนั้นแห่พระไปถึงอำเภอป่าโมกข์ รัชกาลที่ 6 ทรงพอพระทัยมากแล้วต่อมาก็ส่งมหาดเล็กมาทาบตามติดต่อขอตัว 2 คนด้วยกัน คือ ครูสอน กับครูใบ แต่ไม่ทราบนามสกุล ตอนนั้นก็ไปอยู่กับพระยาเสนาะดุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทีน) ท่านเป็นคนอบรมสั่งสอน ตอนมาขอตัวนั้น พ่อแม่ของครูสอนกลัวที่ขวพาลูกหนี สุดท้ายก็ต้องยอมให้ไป"

ครูสอนเข้ารับราชการทหารและเป็นนักดนตรีประจำสำนักท่านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดี (ปุม มาลากุล) นี้ประมาณ 10 ปี พอท่านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดีถึงแก่อนิจกรรม นักดนตรีต่างก็ย้ายออกไปเป็นนักดนตรีประจำวงสำนักท่านพระยาเสนาะดุริยางค์ ในวังสวนกุหลาบ

การได้เป็นศิษย์สำนักเสนาะดุริยางค์นี้นับเป็น โอกาสอันดีของครูสอนที่ได้พบกับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงหลายคน อาทิเช่น ครูมิ ทรัพย์เย็น ครูเทียบ คงลายทอง ครูพริ้ง คนตรีรส ครูแสวง โสภากุญชร เชื้อ นักร้อง ฯลฯ

ด้วยเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลมเฉลียวฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบทั้งมีความสามารถถึงพร้อมด้วยประการทั้งปวง ครูสอน จึงได้รับการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะด้านเครื่องเป่าพาทย์ จากพระยาเสนาะดุริยางค์อย่างมากมาย เช่น เพลงเสภา เพลงเรื่อง เพลงเดี่ยว และเพลงหน้าพาทย์ จนมีความสามารถเป็นเลิศได้รับการยกย่องในวงการดนตรีไทยว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีไทย เป็นเลิศโดยเฉพาะฆ้องวงใหญ่ทั้งยังเป็นผู้รอบรู้ในเชิงปฏิบัติเป่าพาทย์ได้อย่างยอดเยี่ยม ด้วยเพราะเป็นผู้ที่แม่นยำในเพลงซึ่งตรงกับคุณสมบัติของคนฆ้องวงใหญ่ คือแม่นยำ เพลง แม่นปุม แม่นจังหวะ อีกทั้งยังได้วิชาความรู้ทางดนตรีจากพระยาเสนาะดุริยางค์ไ้มากที่สุด เป็นเสมือน "คลัง" หรือ "ตู้เพลง" แห่งวงการดนตรีไทย เพราะไม่ว่าจะถามเพลงใด อันมีมาแต่โบราณ เป็นได้ครบจบถ้วนทุกเมื่อไม่มีพลาด

ครูสอน ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า"วงฆ้อง" เมื่อครั้งที่ท่านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดีได้พานักดนตรีในสำนักของท่าน ไปบรรเลงถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าพระที่นั่งหลายครั้ง และได้กราบบังคมทูลขออนามสกุลให้แก่ักดนตรีทั้งหลายอาทิ ครูสอน ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า "วงฆ้อง" ครูพริ้งได้รับพระราชทานนามสกุลว่า "คนตรีรส" ครูเชื้อได้รับพระราชทานนามสกุลว่า "นักร้อง" เป็นต้น

ชีวิตสมรส

ครูสอน วงฆ้อง สมรสกับ นางเขียน(นามสกุลเดิม ชวลา)เมื่อ อายุ 25 ปีภรรยาเป็นคนบ้านไผ่ กลัด ลาดงา อยู่แถวๆวัดเกาะ อำเภอเสนาเหมือนกัน ตอนแต่งงานนั้นได้รับบ้านเรือนไทยเป็นของรับไหว้จากพ่อตา หลังแต่งงานแล้วได้ย้ายเข้ามาอยู่ที่บ้านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดี โดยภรรยาช่วยเป็นแม่ครัว และยังได้ฝึกวิชาด้านดนตรีอีกด้วยโดยฝึกการขับร้องเพลงไทย ครูสอน วงฆ้อง มีบุตรธิดากับนางเขียน ด้วยกัน 3 คน คือ

1. นางสาวหยุด ปัจจะ
2. นางพรทิพย์ แก้วดี
3. นายชูเกียรติ วงษ์อ่อง

ชีวิตการทำงาน

ครูสอนเริ่มทำงานตั้งแต่บ้านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดี เสนาบดีกระทรวงวังในรัชกาลที่ 6 ต่อมาก็ได้เข้ารับราชการในกรมมหรสพ วังสวนผักกาด ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว(1 ตุลาคม พ.ศ.2470) จึงได้โอนมาสังกัดที่ กองการสังคีต กรมศิลปากร จนเกษียณอายุราชการ ก่อนเกษียณอายุราชการ ได้ชั้นโท เงินเดือน 1,800 บาท พ.ศ. 2505 หลังเกษียณแล้วได้บำนาญ เงินเดือน 1,300 บาท และได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์พิเศษในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ครูจะสอนเพลงเรื่อง นอกจากนั้นยังได้เป็นอาจารย์พิเศษที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนและวชิรพยาบาลอีกด้วย

การถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์นั้น ครูสอน วงษ์อ่องเป็นผู้ที่เข้าใจและรู้หลักทางจิตวิทยาในการสอน ครูจะใช้การสอนแบบ"มุขปาฐะ"(Oral Tradition) พร้อมปฏิบัติให้ศิษย์ดูแล้วให้ลูกศิษย์ทำตาม ถ่ายทอดโดยมิได้ปิดบังอำพราง และมักจะปฏิบัติไปกับลูกศิษย์ตลอดเวลา จนกว่าลูกศิษย์จะบรรเลงได้ ครูจะเอาใจใส่สอนทุกอย่าง โดยครูจะศึกษาลักษณะและความสามารถเพื่อให้เหมาะกับลูกศิษย์แต่ละคน

ที่อยู่อาศัย

ครูสอน ได้เปลี่ยนแปลงย้ายถิ่นฐานหลายครั้ง แต่เดิมที่เป็นคนบ้านเลียบบ ตำบลคันโพธิ์ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อมาหลังแต่งงานได้อยู่บ้านท่านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดีเป็นเวลา 10 ปี หลังจากที่ท่านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดีได้ถึงแก่อนิจกรรมแล้วจึงได้ย้ายมาอยู่กับเจ้าคุณครู(พระยาเสนาะดุริยางค์ แซ่ม สุนทรวาทีน) ที่วังสวนกุหลาบ ต่อมาทางราชการต้องการใช้วังสวนกุหลาบเป็นสถานที่ราชการ สำนักงานพระยาเสนาะจึงต้องย้ายมาอยู่ที่ฝั่งตรงข้าม ต่อมาทางราชการต้องการใช้ที่เพื่อสร้างโรงเรียนและสถานที่ราชการอีกครั้ง พวกลูกหลานท่านพระยาเสนาะดุริยางค์ย้ายไปอยู่ที่ฝั่งธนบุรี ที่บางไส้ไก่ บริเวณใกล้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในปัจจุบันนี้ ภายหลังได้ย้ายมาอยู่ห้องแถวในคลองเทเวศน์ ช่วงสงครามโลกได้ย้ายไปอยู่ในสวนแถวบางพรหม บางละม้าย ใกล้วัดเงิน วัดทอง พอสิ้นสงครามก็ออกมาจากสวนมาซื้อบ้านที่ท่าวาสุกรี ต่อมาทางราชการต้องการใช้ที่เพื่อสร้างหอสมุดแห่งชาติ ครูสอนจึงต้องย้ายบ้านไปอยู่ที่บ้านเนิน พรานนถ บางกอกน้อยโดยมาเช่าที่แล้วซื้อบ้านมาปลูก ครูสอนคิดถึงการโยกย้ายที่อยู่บ่อยครั้งจึงคิดจะซื้อที่ไว้เพื่อหากมีการโยกย้ายอีกจะได้ไม่ต้องลำบากอีกต่อไป จึงได้ไปซื้อที่ดิน แถวบางแคจากคนชื่อ ชูบ ซึ่งเป็นพี่พาทย์และชอบดนตรีไทยมาก แต่ครูไม่ได้ไปอยู่ที่นั่น หลังจากที่ครูสอนเสียชีวิตแล้ว ภรรยาและลูกจึงได้รื้อบ้านที่พรานนถไปปลูกที่ ที่บางแค

ผลงาน

ครูสอนเข้าสู่วงการการประชันวงดนตรีกับสำนักดนตรีต่างๆหลายสำนักและหลายครั้งด้วยกัน ครั้งสำคัญที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2466 เป็นการประชันวงปี่พาทย์ที่วังบางขุนพรหม มีการประชันวงดนตรี 3 วง

3 สำนักด้วยกันคือสำนักบ้านเจ้าพระยาธรรมมาธิกรณาธิบดี(ป้อม มาลากุล) โดยมีพระยาเสนาะดุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทีน) เป็นผู้ควบคุมวง สำนักที่สอง ได้แก่สำนักบ้านครุหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) และสำนักที่สาม ได้แก่สำนักบ้านท่านจางวางทั่ว พาทยโกศล ในครั้งนั้นครูสอนได้ดีฝีมือวงใหญ่ ประชันกับครูช่อ สุนทรวาทีน คนช้องบ้านท่านจางวางทั่ว พาทยโกศล ผลการตัดสินปรากฏว่า ครูช่อ ชนะ เรื่องนี้ ครูพริ้ง คนตรีรส ได้เล่าว่า ได้ขึ้นพระยาประสานดุริยศัพท์(แปลก ประสานศัพท์) เจ้ากรมที่ พาทยในรัชกาลที่ 6 กล่าว "นายสอนไม่แพ้ฝีมือ แต่แพ้ที่ช้อง เพราะวงท่านจางวางทั่ว พาทยโกศล ใช้ ช้องวงใหญ่ที่ชื่อ "เขี้ยวหวาน" ซึ่งเป็นช้องที่มีเนื้อดีเลิศมีเสียงเป็นยอด ใช้เฉพาะในการแข่งขันเท่านั้น ดังนั้นแม้ฝีมือจะกำกึ่งก็ยังไม่เปรียบ แต่ต่อมาในการประชันครั้งหลัง ครูสอนก็ได้ประชันกับครูช่ออีก ด้วยเพลง"เด็วลาวแพน"ครั้งนี้ปรากฏว่าครูสอนชนะครูช่อเพราะว่าครูสอนดีเด็วลาวแพนได้ไพเราะกว่า

นอกจากการประชันวงดนตรีแล้วครูสอน วงช้องยังได้ประพันธ์เพลงทางเด็วช้องวงใหญ่ที่ นับว่ามีความวิจิตรบรรจงจนเป็นที่ยอมรับกันในวงดนตรีไทย ผลงานส่วนหนึ่งได้รับการถ่ายทอดจาก พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) และอีกส่วนหนึ่งท่านได้คิดประดิษฐ์ทำนองทางเด็วช้องวง ใหญ่ขึ้นมาใหม่ ในแต่ละบทเพลงจะมีลีลาการบรรเลงที่แตกต่างกันออกไป

ผลงานที่ได้รับความนิยมมาก

1. เด็วช้องวงใหญ่เพลงทะเลแย ที่ประดิษฐ์จากเพลงพื้นๆเรียบง่ายให้เป็นทางเด็ว
2. เด็วช้องวงใหญ่เพลงดอกไม้ไทร (เป็นเพลงเด็วที่มีความสมบูรณ์เรื่องการใช้นับ โดเสียง และการเปลี่ยนบันไดเสียงจะมีการใช้เม็ดทรายที่โคดเด่นเป็นเอกลักษณ์)
3. เด็วช้องวงใหญ่เพลงนกขมิ้น
4. เด็วช้องวงใหญ่เพลงต่อขรูป
5. เด็วช้องวงใหญ่เพลงอาเฮีย
6. เด็วช้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน
7. เด็วช้องวงใหญ่เพลงนารายณ์แปลงรูป
8. เด็วช้องวงใหญ่เพลงแงมุล่ง
9. เด็วช้องวงใหญ่เพลงทยอยเด็ว โดยปรับปรุงผลงานมาจากพระยาเสนาะดุริยางค์
10. เด็วระนาดเอก เพลงลาวแพน
11. เด็วระนาดเอกเพลงทยอยเด็ว

ผลงานหลังสุด เมื่อปี พ.ศ. 2517 กองการสังคีต กรมศิลปากรได้จัดทำโครงการอนุรักษ์เพลงไทย โดยเชิญครูที่มีความสามารถ เป็นที่ยอมรับกันในวงการดนตรีไทย อาทิเช่น ครูสอน วงช้อง ครูเทียบ กง ลายทอง ครูประสิทธิ์ ถาวร ฯลฯ ไปบันทึกเสียง ณ ห้องอัดเสียงของพลตำรวจตรีหลวงวิลาศหงสเขต ขอบนวนลน้อย เอกมัย ครูสอน ได้ดีฝีมือเพลงเด็วต่างๆอัดเสียงบันทึกไว้เพื่อเป็นสมบัติของชาติ โดยมีได้ปิดบังอำพรางคว ามรู้แต่ประการใด ครั้งสุดท้ายได้อัดเพลงกราวโน ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้กำลังมาก แต่ยังไม่ทันจบ ครูสอนก็สิ้นใจในวงช้อง นั่นเอง

ช่วงสุดท้ายของชีวิต

ครูสอน วงษ์มิ่ง ไคปฏิบัติหน้าที่แห่งความเป็นศิลปินจนวันสุดท้ายของชีวิต ครูสอน ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2518 ด้วยโรคหัวใจ รวมอายุได้ 73 ปี และได้กระทำพิธีศพ ณ วัดระฆังโฆสิตาราม

ครูสอน วงษ์มิ่งเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดแห่งความเป็นศิลปิน ทั้งนี้ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆที่ประกอบกันทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยภายในและส่วนที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นส่วนส่งเสริมให้ชีวิตการเป็นศิลปินของครูสอน วงษ์มิ่งมีความสมบูรณ์ ท่านได้สร้างสรรค์ผลงานเพลงเดี่ยวต่างๆไว้มากมาย ซึ่งนับได้ว่าเป็นยุคที่มีความเจริญรุ่งเรืองเรื่องมาก ด้วยมีศิลปินมากมายเกิดขึ้น ในสมัยนั้น ครูสอนได้ก่อทายาททางวัฒนธรรมดนตรีไทยคนสำคัญที่มีชื่อเสียง และก่อความเจริญสืบต่อกันมาในปัจจุบัน

หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้ม คุรุชชีวิน)

ผู้บรรเลงเพลงทยอยเดี่ยว ทางซออู้

หลวงไพเราะเสียงซอ นามเดิม อุ้ม คุรุชชีวิน เกิดเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2435 ตรงกับวันพุธ ขึ้น 4 ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะโรง ที่ตำบลบ้านหน้าไม้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดาชื่อ นายพยอม มารดาชื่อ นางเทียบ มีพี่สาวหนึ่งคนชื่อ ถมยา ซึ่งต่อมาได้แต่งงานกับหลวงศรีวาทีด (อ่อน โกมลวาทิน) เมื่ออายุ 11 ปี ได้บวชเป็นสามเณรที่วัดหน้าดงนอก ซึ่งมีหลวงพ่องจ เป็นเจ้าอาวาสได้เรียนหนังสือมูลบทบรรพกิจ ภายหลังบิดามารดาย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงได้เรียนหนังสือที่วัดปริณายกต่อ

การศึกษาวิชาดนตรีเริ่มตั้งคั้งที่บ้าน โดยเรียนซอด้วงจากบิดาซึ่งเป็นคนซอด้วงในวงแอ้วของนายกริชซึ่งเป็นวงแอ้วที่มีชื่อเสียงของอำเภอเสนา การแอ้วเคล้าซอในสมัยนั้น เมื่อผู้ชายเป็นคนร้องก็ใช้ซออู้ ถ้าผู้หญิงเป็นคนร้องก็ใช้ซอด้วง เพื่อให้เหมาะกับนิ้วของซอ เวลาสี่เคล้ากันไป ครั้นภายหลัง ม.จ. ฤกษ์ดิถี สุขสวัสดิ์ นำเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ จึงได้มีโอกาสศึกษาวิชาดนตรีกับ พระยาประสานดุริยศัพท์(แปลก ประสานศัพท์)และมีความรู้ความชำนาญในการบรรเลงร่วมกับนักดนตรีอาวุโสอื่นๆในวงดนตรีหลวง ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ต่อมาเมื่อครั้งที่มีการตั้งกอง เครื่องสายฝรั่งหลวง ขึ้นในกรมมหรสพ หลวงไพเราะเสียงซอก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเลือกให้ไปฝึกหัดสีไวโอลิน มีครูสอนชื่อ นาซารี เป็นชาวอิตาลี ก็ปรากฏว่าเรียนได้รวดเร็ว จนได้เป็นไวโอลินมือหนึ่งของวงและได้บรรเลงถวายหน้าพระนั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นที่พอพระราชหฤทัยมาก

หลวงไพเราะเสียงซอเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯรับราชการ ในกองดนตรี เมื่อ พ.ศ. 2448 ครั้นเมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ เป็น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาดเล็กทั้งปวงก็ เปลี่ยนสภาพเป็นข้าหลวงเดิม ปรับตำแหน่งหน้าที่ราชการให้เข้าทำเนียบมหาดเล็กประจำ หลวงไพเราะเสียงซอ จึงได้รับยศเป็น มหาดเล็กวิเสส ต่อมาเมื่อสมเด็จพระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระ ประสงค์ให้วงดนตรีตามเสด็จพระราชดำเนิน เมื่อแปรพระราชฐานไปต่างจังหวัด เรียกกันว่า “วง ตามเสด็จ” ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการที่มีฝีมือทางดนตรีทั้งสิ้น หลวงไพเราะเสียงซอก็เป็นผู้หนึ่งในวงดนตรีตามเสด็จนี้ จนได้รับพระราชทานยศเป็น รองหุ้มแพร มีบรรดาศักดิ์เป็นที่ ขุนดนตรี บรรเลง และได้รับบรรดาศักดิ์เป็นที่ หลวงไพเราะเสียงซอ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2460 ครั้ง หลังสุดได้บรรเลงเคี้ยวซอด้วงในงานที่ทำวาทสุกรี ซึ่งผู้บรรเลงต้องแต่งแฟนซีด้วย เสร็จงานนี้แล้ว หลวงไพเราะเสียงซอได้รับพระราชทานเหรียญคุณวุฒิมาลาเข็มศิลปวิทยา อันเป็นเกียรติสูงสุดใน ชีวิตมักใช้เฉพาะงานพระราชพิธีสำคัญ เช่น สมโภชเสวตฉัตรในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล หรือ ในพระราชพิธีขึ้นระวางพระคชาธาร ก็มีหลวงไพเราะเสียงซอเป็นคนสีซอสามสายมาตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ 6 จนมาถึงงานพระราชพิธีขึ้นระวางพระเสวตคชเชษฐกิติ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น

ประวัติอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

ผู้บรรเลงเพลงทยอยเดี่ยว ทางซอสามสาย

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนเป็นบุตรคนสุดท้องของพระยาเสนาะดุริยางค์(แหม่ม สุนทร-วาทีน) กับคุณหญิงเสนาะดุริยางค์(เรือน) เกิดเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2458 ได้เรียนวิชาสามัญที่ โรงเรียนศึกษานารี จบชั้นมัธยมปีที่ 1 จึงย้าย ไปเรียนต่อที่โรงเรียนราชินี จนกระทั่งจบมัธยมปี ที่ 4 พระยาเสนาะดุริยางค์ผู้เป็นบิดาได้สังเกตพิจารณาอย่างถ่องแท้จนรู้แน่ชัดว่าบุตรมีความสามารถ มีพรสวรรค์เป็นเลิศในการขับร้อง สามารถที่จะถ่ายทอดวิชาดนตรีได้ดีกว่าคนอื่น ๆ จึงได้ออกจาก การศึกษาวิชาสามัญและทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาดนตรีอย่างเต็มที่

การเรียนดนตรีของอาจารย์เจริญใจ เรียกได้ว่าวันละ สามเวลา คือ ตอนเช้าก่อนไปโรงเรียน ตอนเย็นกลับจากโรงเรียน และตอนค่ำก่อนเข้านอน โดยท่านบิดาจะค่อยๆสอนให้วันละเล็กวันละ น้อยอย่างช้าๆ ช้าแล้วช้าอีก จนได้ความรู้ครบถ้วนทั้งกลวิธีเมื่อดนตรีในการขับร้องไปจนถึงความ ถูกต้องตามอารมณ์เพลง นับได้ว่าทุกวรรคทุกตอนนั้นขัดเกลาปลูกฝังกันโดยสมบูรณ์ตามระเบียบ วิธีแบบโบราณ โดยแท้ ทั้งมิใช่จะเรียนแต่การขับร้องแต่เพียงอย่างเดียว ทางเครื่องก็ต้องเรียนไป พร้อมๆกันด้วย อาจารย์เจริญใจ สามารถตีระนาดเอกเพลงพญาโศก ได้จนครบ 4 เที้ยว ตามระเบียบ

วิธีการบรรเลงเค็วระนาดเอก ทั้งรู้เนื้อร้องและ ปฏิบัติ เครื่องสายได้ถึงเค็วทุกเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอสามสาย ซึ่งในขณะที่เขียนบันทึกนี้(พ.ศ. 2525) ฝีมือการบรรเลงขอสามสายของท่าน นับได้ว่าเป็นเลิศ

หน้าที่การงานของอาจารย์เจริญใจ พอสรุปได้ดังนี้

รัชกาลที่ 6 เข้าถวายตัวเป็นข้าหลวงเรือนนอก (ข้าหลวงไปกลับมิได้อยู่ประจำในวัง) ทำหน้าที่เป็นนักร้อง ได้รับพระราชทาน เสมาทองคำ ร. 6

รัชกาลที่ 7 ขาดถวายตัวเป็นข้าหลวงสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี มีหน้าที่ขับร้องและบรรเลงดนตรีประจำวงดนตรีมหิทธิหลวงในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานเหรียญ ร.พ. ในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

รัชกาลที่ 8 โอนไปสังกัดสำนักพระราชวัง กรมศิลปากรและโรงเรียนการเรือนพระนคร ตามลำดับ และสอนอยู่ที่โรงเรียนการเรือนพระนครกับ โรงเรียนอนุบาลลอออุทิศ จนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงออกจากราชการ

รัชกาลปัจจุบัน เริ่มเข้าสอนดนตรีไทยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2508จนถึงปัจจุบัน โดยมีได้รับค่าสอนเลยในระยะ 12ปีแรก ครั้นเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จเข้าทรงศึกษาระดับปริญญาตรี จึงได้ถวายการสอนส่วนพระองค์ต่อมา

ผลงานทางดนตรีเรียงตามลำดับเวลา ได้ดังนี้

19 มกราคม พ.ศ.2466 ประวดปีพาทย์ ณ วังบางขุนพรหม อายุได้ 8 ปี เป็นนักดนตรีที่อายุน้อยที่สุด ผลการประกวดขับร้องได้ที่ 3

พ.ศ.2492 ประวดขับร้องเพลงไทยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้ที่ 1 สำเนียงและทางร้องนั้น ไพเราะจนกระทั่งกรรมการต้องขอตัวเป็นพิเศษ

พ.ศ.2518 ได้รับเชิญจากกรมศิลปากรเพื่อบันทึกเสียงการขับร้อง และการเค็วขอสามสาย เก็บรักษาไว้เป็นแบบฉบับของดุริยางศาสตร์ต่อไป

พ.ศ. 2521 ได้รับเชิญจากโครงการพัฒนาคนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อบันทึกเสียงการขับร้องเพลงเกร็ดโบราณ และเพลงละครประเภทต่างๆ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญการขับร้องที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์

พ.ศ. 2524 ได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาโครงการดนตรีไทย จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ผลงานทางดนตรีไทยของท่านนั้น มีอีกเป็นอันมาก ทั้งการบันทึกแผ่นเสียงตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 7จนถึงปัจจุบัน เพลงแรกคือเพลงอาถรรพ์ การบรรเลงถวายในโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น คราวรับเสด็จสมเด็จพระราชินี มากาเร็ดเธอ เสด็จเยือนประเทศไทยครั้งแรกยังเป็นมกุฎราชกุมารี ก็ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯให้อาจารย์เจริญใจ เข้าเฝ้า ได้สี่ขอสามสายและขับร้องพร้อมกันนับเป็นคนแรกในประวัติศาสตร์การดนตรีของประเทศสยาม การแต่งทางร้องเพลง

ได้แก่ เพลงพญาสี่เสา จินตะหราวาตี ลาวสุคสวย และฉลองพระนคร การเป็นกรรมการตัดสิน การประกวดดนตรีไทยและการขับร้องต่างๆ รวมทั้งงานสอนดนตรีตามมหาวิทยาลัยและสถาบัน อันมีเกียรติอีกหลายแห่งจนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีลูกศิษย์ลูกหาเป็นนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิมากที่สุดท่านหนึ่ง แต่ผลงานทางดนตรีซึ่งเป็นความปลาบปลื้มปิติของท่านยิ่งนัก คือ การได้รับความไว้วางพระทัยจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ให้เป็นผู้เฝ้าเพลงขับร้องถวายในบทพระราชนิพนธ์ส่วนพระองค์ต่างๆ การได้ร่วมทำงานละครต่างๆตามพระบัญชา การได้รับพระกรุณาพระราชทานพรในวันเกิดเป็นพระราชนิพนธ์ขับร้อง รวมทั้งมีพระเมตตา พระราชทานชื่อบ้านของท่านว่า “เรือนมโหรี” ของจงเป็นสถานที่ยังความสุขแก่ใจ” ทั้งหลายนี้เป็นกำลังและเป็นความประทับใจของท่านอย่างยิ่ง

ด้วยเกียรติคุณทั้งปวงของท่าน รัฐบาลไทยจึงยกย่องให้เป็นสตรีสากลคนแรกที่เป็นศิลปินในปีสตรีสากล เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2518 แม้บัดนี้ท่านจะมีอายุมากแล้ว แต่ก็ยังมีได้ยอติดต่อการทำงานบำรุงรักษาดนตรีไทย ศิษย์ของท่านเข้าประกวดร้องเพลงได้รางวัลชนะเลิศทั้งชายและหญิง ในการประกวดชิงรางวัลหม่องทองคำ ซึ่งจัดประกวดโดย นายบุญเสริม ถาวรกุล เมื่อปี พ.ศ. 2523 สมดังปณิธานของท่านที่ตั้งใจไว้ว่าจะพยายามสั่งสอนปรับปรุงในด้านคุณภาพให้ความเข้าใจ ความไพเราะของคนตรีไทย เพื่อให้สมกับราชทินนาม “เสนาะศุริยางค์” ของท่านบิดา ผู้วางรากฐานอันมั่นคงให้แก่ท่าน จนกล่าวได้ว่า ปัจจุบันนี้ท่านเป็นผู้รอบรู้ในการขับเสภาการละครทั้งละครนอก ละครในและละครดึกดำบรรพ์โดยแตกฉาน ทั้งเป็นคลังแห่งความรู้ซึ่งไม่อาจหาได้ในที่อื่นๆ นับเป็นผู้สืบตระกูล “เสนาะศุริยางค์” อันสมบูรณ์โดยแท้

ประวัติครูเทียบ คงลายทอง

ผู้บรรเลงเพลงทยอยเดี่ยว ทางปี

ครูเทียบ คงลายทอง เป็นบุตรของนายแปลกและนางสอน เกิดเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2445 ตรงกับวันจันทร์แรม 7 ค่ำเดือน 9 ปีชวด ณ บ้านเลขที่ 271 ตำบลวัดกัลยาณมิตร แขวง นู่นพาราม อำเภอธนบุรี กรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิชาสามัญได้เรียนกับคนข้างบ้านจนอ่านออกเขียนได้ แต่ไม่เคยเข้าโรงเรียนเลย เริ่มศึกษาวิชาดนตรีจากบิดาด้วยการหัดเป่าขลุ่ยตั้งแต่เด็ก ครั้นอายุได้ 9 ปีจึงได้รับการจับมือเรียนฆ้องวงใหญ่ จากครูทองดี ชูศักดิ์ ผู้มีศักดิ์เป็นปู่ของจางวางทั่ว พาทยโกศล ต่อมาได้เรียนปีโนกับครูภิญโญ เจ้าของปีท่านพระ(ปีของครูมีแขก)อยู่ระยะหนึ่ง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นอายุประมาณ 16 ปี บิดาได้พาไปฝากตัวเป็นศิษย์พระยาเสนาะศุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทีน) ซึ่งเป็นครูคนสุดท้ายที่สร้างชีวิตและความสำเร็จในวิชาดนตรีให้แก่ครูเทียบ ต่อมา

หน้าที่การงานของครูเทียบนั้น เริ่มด้วยการเข้าเป็นคนปีในวงปีพาทย์ของเจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี เสนาบดีกระทรวงวังในสมัยรัชกาลที่ 6 ต่อมาอายุครบเกณฑ์ทหารก็เข้ารับราชการทหารสังกัดกรมทหารรักษาวัง แต่ได้รับคำสั่งพิเศษให้หัดเป่าปี่ครึ่งเดือนฝึกทหารครึ่งเดือน เมื่อพ้นราชการทหารแล้ว ได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็ก กองพันพาทย์หลวง กรมมหรสพ ในราชการสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวตรงกับพ.ศ. 2469 ครั้นเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แล้ว พ.ศ. 2478 โอนมาสังกัดแผนกดุริยางค์ไทย กรมศิลปากรและรับราชการในกรมศิลปากรเรื่อยมา จนถึงแก่กรรมด้วยโรคไต เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2524 สิริอายุได้ 80 ปี

ชีวิตดนตรีของครูเทียบนั้น มีข้อควรบันทึกมากมายยิ่งนัก เริ่มตั้งแต่เรียนดนตรีกับพระยาเสนาะครูเทียบมีความอดุสาหะวีริยะอย่างยิ่งยวดทั้งประกอบด้วยกตัญญูกตเวทีตาอย่างสูงสุด ถ้าจะให้ยกตัวอย่างคนไทยแท้ๆสักคนที่มีความสุภาพอ่อนน้อม เมตตากรุณาและเคารพบนอบบุพการีครูบาอาจารย์ทั้งประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเสมอต้นเสมอปลาย โอบอ้อมอารีก็เห็นจะยกครูเทียบไว้ได้คนหนึ่งทีเดียว ความสามารถทางดนตรีของครูเทียบเรียกว่า “รอบวง” คือบรรเลงได้ทุกเครื่องมือ แต่ที่วิเศษที่สุดคือ ปี่ อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน บุตรีคนสุดท้ายของพระยาเสนาะดุริยางค์ เขียนไว้ว่า

“พ่อต่อเพลงให้พี่เทียบทุกเคี้ยว ทุกอย่าง พี่เทียบมรดกความชำนาญยิ่งนัก สามารถทำเพลงให้มีชีวิตไพเราะจับใจด้วยความเชี่ยวชาญ สามารถเป่าปี่ทำล่องลอยเล่นโดยไม่ยอมลงตามจังหวะได้เป็นนานๆอย่างเหมาะสมน่าฟัง การทำลูกเล่นเช่นนี้ ทำให้เป็นที่สนุกสนานรื่นเริงแก่เพื่อนรวมวงยิ่งนัก นอกจากจะเป่าได้หวานจับใจแล้ว ยังทำตลกได้ด้วยบางที่ก็ทำล่องลอย เช่น ปี่พาทย์ตั้งเพลงเชิด ปี่พาทย์ก็จะวิ่งเป็นพื้น แต่ปี่จะเป่าล่องหวานวาดลวดลายวิจิตรสวยงามอยู่ข้างบน จนหมดตั้งเชิดตัวแรกจึงจะกลับเข้าวง ยิ่งเพลงอุยฉาย นอกจากจะเป่าคำพูดตามคำร้องได้ชัดที่สุดแล้ว เวลาเครื่องรับที่เทียบจะวาดลวดลายสวยงามลัดเลาะลงด้วยความเหมาะสมพอดีพองามยิ่ง หรือจะเป่าครวญทยอยรวมเข้ามากับร้อง พี่เทียบควรวุฒิได้ไพเราะยิ่งนัก พี่ชวายังวิเศษหาใครเทียบเคียงไม่ได้เลย ข้าพเจ้าแน่ใจว่าจะหาใครที่ไหนมีความรู้กว้างขวางเชี่ยวชาญแตกฉานคล่องในเชิงปฏิบัติถึงเพียงนี้ไม่มีอีกแล้ว”

ฝีมือปี่ของครูเทียบนั้นโด่งดังมาตั้งแต่ยังรุ่นๆ ในการประชันวงปีพาทย์ที่วังบางขุนพรหมเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2546 ครูเทียบเป่าปี่ในคู่กับครูเทวาประสิทธิ์ พาทย์โกศล บุตรชายจางวางทั่วผลปรากฏว่า กรรมการตัดสินให้ ครูเทวาประสิทธิ์ ได้ที่ 1 ชั้นตรี ครูเทียบได้ที่ 2 ชั้นโท แล้วสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมนครสวรรค์วรพินิต ประธานเงินคนละ 1 ชั่งเท่ากัน เป็นอันมีใครแพ้ชนะกันเพราะตีกันไปคนละอย่าง อันที่จริงนั้นครูเทียบและครูเทวาประสิทธิ์ จางวางทั่วและพระยาเสนาะฯ ก็เคยร่วมสวดคฤหัสถ์ปีกันอยู่บ่อยๆ โดยครูเทียบเป่าเป็นคังคีย์ อันว่าการสวดคฤหัสถ์ปีนี้ ถ้าไม่ใช่ผู้เป่าปี่ได้ตั้งใจปรารถนาแล้วก็เป็นอันหมดโอกาสที่จะปฏิบัติได้ นอกจากนี้ครูเทียบยังเคยไปแสดง

ฝีมือเพื่อเผยแพร่ด้านศิลปะและดนตรีไทยในต่างประเทศ เช่น ประเทศลาว พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย เยอรมันและญี่ปุ่นเป็นที่สนใจของชาวต่างประเทศทั้งหลายยิ่งนัก มีหลายคนที่ยอดามาขอหัดปีที่บ้านของครูเทียบด้วยความหลงใหลในฝีมือ

สำหรับราชการในกรมศิลปากรนั้น ครูเทียบก็ได้เป็นธุระเอาใจใส่ไม่ขาดคบกบพร่อง ครั้งหลังสุดครูเทียบได้เคยร่วมบันทึกเสียงกับกรมศิลปากรเพื่อเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติหลายต่อหลายเพลง

ผลงานที่ครูเทียบภาคภูมิใจและถือว่าสำคัญในชีวิตก็คือ การเป่าปี่แสดงฝีมือเฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ณ พระตำหนักไทยเรือนต้น ภายในพระราชวังจิตรลดารโหฐาน และได้ทำปี่ขึ้นทูลเกล้าฯถวาย 1 เลา ณ พระราชวังไกลกังวล เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2517 ครั้งต่อมาก็ได้ถวายแบบฝึกหัดเป็นโน้ตสากลและเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกหลายครั้ง

นอกจากฝีมือทางดนตรีแล้ว ครู ยังมีฝีมือทางช่างด้วยเป็นอย่างดีฝีมือกลึงปี่ ตัดลิ้นปี่และทำกำพวดปี่ของครูนั้นไม่มีใครสู้ ท่านเป็นตัวอย่างอันดีที่แสดงให้เห็นว่า ฝีมือชั้นสูงอันละเอียดละไมทั้งปวง ย่อมมีจุดร่วมเป็นจุดเดียวกัน แม้จะไม่เคยร่ำเรียนวิชาดนตรีของตะวันตกมาก่อน แต่ครูเทียบก็ชอบฟังเพลงคลาสสิกของตะวันตกมิใช่น้อย และฟังอย่างผู้รู้มิใช่สักแต่จะฟังเท่านั้น มีทรศนะเกี่ยวกับดนตรีไทยของครูเทียบอยู่อันหนึ่ง ที่สมควรบันทึกไว้ในที่นี้เป็นสำคัญครูเทียบเคยพูดไว้กับม.ล. ชีรบุตร สุขสวัสดิ์ ทีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2516-2517 ความว่า

“ดนตรีไทยที่ว่าไม่เข้ายุคเข้าสมัย ยึดยาค้นนั้นไม่จริง เพราะถ้าเปรียบเทียบกับสากล เขาก็มีเร็ว มีช้าเช่นกัน อีกนัยหนึ่งจะว่าดนตรีของเรา เล่นช้า ไม่ได้ เพราะมันเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเรา”

ชีวิตครอบครัวของครูเทียบ ท่านสมรสกับ น.ส.สว่าง วิเชียรปัญญา มีบุตรธิดาด้วยกันทั้งสิ้น 12 คน ดังนี้

- 1.แหวน (หญิง)
- 2.ทวี (ชาย)
- 3.ธวัช (ชาย)
- 4.รัศมี (ชาย) ถึงแก่กรรม
- 5.ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ 15 วัน(หญิง)
- 6.อารมณ์(หญิง)
- 7.ทวีป (ชาย)
- 8.ถวัลย์ (ชาย)
- 9.สุทัศน์ (ชาย)
- 10.อุษณีย์ (หญิง)
- 11.ป๊อบ (ชาย)

12. วิวัฒน์ (ชาย)

รศ.พิชิต ชัยเสรี

(เรียบเรียงจากหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายเทียบ คงลายทอง 31 มีนาคม พ.ศ.2525)

ประวัตินายประสงค์ พิณพาทย์

ผู้บรรเลงเพลงทยอยเดี่ยว ทางระนาด

นาย ประสงค์ พิณพาทย์ เป็นนักระนาดฝีมือดีคนหนึ่งของวงการดนตรีไทย เกิดที่ตำบลบางปรอด จังหวัด ปทุมธานี เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2466 บิดาเป็นไทยเชื้อสายมอญ ชื่อ เมียะ มารดาเป็นคนไทยชื่อ นุนนาค บิดามารดา มีอาชีพทำสวนและนักดนตรีสืบเชื้อสายดนตรีรามัญมาจากคุณปู่ก้นพันและย่าโล่ ตั้งแต่วัยเยาว์ชกวลพระบาทสมเด็จพระจ่อเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชประสงค์จึงได้เรียนดนตรีกับบิดาตั้งแต่เล็ก มีพี่น้องท้องเดียวกันรวม 8 คน เป็นนักดนตรีไทย 6 คน ดังนี้

1. สะอาด (หญิง) เป็นคนฆ้องเล็ก
2. ประสงค์ (ชาย) เป็นคนระนาดเอก
3. เล็ก (ชาย) เป็นรอบวง
4. ชั่น (ชาย) เป็นคนเครื่องหนัง
5. เซาว์ (ชาย) เป็นรอบวง
6. เบิ้ม (ชาย) เป็นรอบวง
7. ตู๊ (หญิง) ไม่เป็นดนตรี
8. แจ้ว (หญิง) ไม่เป็นดนตรี

พี่น้องทั้งหมดนี้ยึดอาชีพเป็นนักดนตรีอยู่ที่จังหวัดปทุมธานีเมื่อยังเยาว์ เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนประชาบาลวัดหงสา จนจบชั้นประถมปีที่ 4 เริ่มเรียนดนตรีไทยจากบิดา เมื่ออายุได้ 10 ขวบ โดยเริ่มเรียนฆ้องมอญก่อน จนสามารถร่วมวงบรรเลงกับครอบครัวได้ เพลงที่ต่อจากบิดาส่วนมากเป็นเพลงมอญ ต่อมาจึงเรียนเพลงไทยเพิ่มเติมกับครูฝุ่น ระนาดเสนาะ (ยังมีชีวิตอยู่ในปี 2525) ต่อเพลงสาธุการ โหมโรงเช้า โหมโรงเย็น เพลงช้า และเพลงเรื่องต่างๆ แล้วจึงมาเรียนทางระนาดโดยเฉพาะจากครูเฉลิม บัวท่ง เริ่มต่อเดี่ยวต่างๆจนครบได้ทุกเดี่ยว ในขณะที่เดียวกันก็เรียนหน้าทับกลองต่างๆจากครูเฉลิมด้วย

พ.ศ. 2496 ได้อุปสมบทที่วัดรังสิต โดยมีพระธรรมานุสาถ์ เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานีเป็นพระอุปัชฌาย์ ในปี พ.ศ. 2497 ได้เข้ารับราชการในแผนกดนตรีไทย กรมประชาสัมพันธ์จึงได้เรียนเพลงหน้าพาทย์ต่างๆเพิ่มขึ้นอีกจาก หลวงบำรุงจิตเจริญ (ชูป สาศกรวิสัย)

ครูประสงค์ เริ่มสอนดนตรีไทยให้แก่ผู้อื่นตั้งแต่อายุ 28 ปี โดยสอนที่บ้านปทุมธานีและที่โรงเรียนคาราคาม และโรงเรียนปทุมคงคา เป็นต้น

ชีวิตครอบครัว แต่งงานกับนักร้องกรมประชาสัมพันธ์ ชื่อ ทศนีย์ คุริยประณีต มีบุตรชายเพียงคนเดียว ชื่อ ทศนีย์ (ดีก) ตีระนาถฝีมือดีมาก บรรดาศิษย์ที่ได้สอนไว้ นอกจากทศนีย์ พิณพาทย์แล้ว ยังมีฉลวย และสมพร แววมณี (ซ้อง) เป็นต้น

ครูประสงค์ เป็นผู้ที่มีฝีมือในการตีระนาดได้ชื่อว่า ตีระนาดไม้ نرمและมโหรีไพเราะ ทางดีเรียบร้อย ฝีมือระนาดเอกก็จัดอยู่ในระดับแนวหน้าหนึ่งเช่นเดียวกัน ได้แต่งเพลงไทยสำเนียงมอญไว้หลายเพลง เพลงสุดท้ายที่แต่งไว้ คือ เพลง “บัวขาว” ทางมอญ โดยดัดแปลงจากเพลงบัวขาวของคุณหญิง ม.ล. พวงร้อย อภัยวงศ์

ฝีมือระนาดของครูประสงค์ พิณพาทย์ ได้มีการบันทึกเสียงไว้มากมายที่คณะเสริมมิตรบรรเลง ทั้งเพลงดับ เพลงเถา เพลงละคร และเพลงเดี่ยว เคยนำวงดนตรีเข้าประชันที่วัดพระพิเรนทร์ แลได้โล่รางวัลเกียรติยศ

ในปี 2525 นี้ ยังทำหน้าที่เป็นคนระนาดประจำวงดนตรีเสริมมิตรบรรเลงของนายเสริมสาทิคุปต์.

พูนพิศ อมาตยกุล

(เรียบเรียงจาก บันทึกประวัติศิลปินเพลงไทยและคำบอกเล่าของนายประสงค์ พิณพาทย์.)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสาวนาฏยา งามเสงี่ยม
เกิดวันที่	17 มิถุนายน พ.ศ. 2503
สถานที่เกิด ที่อยู่ปัจจุบัน	26/1 หมู่ 8 ตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 77/482 หมู่บ้านเพรนซิฟ ซอยมัชลาภ แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10900
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนซ์ ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500
ตำแหน่งหน้าที่	ครูดนตรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี การศึกษาศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

